

شناسه	مقررات و رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۴/۰۹/۱۸
عنوان موضوع	مشکلات فعالان اقتصادی استان ناشی از موازی کاری دستگاه های استاندارد، دامپزشکی و نظارت بر مواد غذایی، درخصوص آزمون ها و نظارت بر کیفیت محصولات و همچنین هزینه های آزمون		
مرجع طرح موضوع	کمیسیون صنعت اتاق بازرگانی بیرجند		
شرح موضوع	با عنایت به اینکه وظیفه ذاتی ادارات استاندارد و نظارت بر مواد غذایی، نظارت و کنترل کیفیت و سلامت مواد غذایی است و از طرفی پرداخت مالیات توسط واحدهای تولیدکننده در ازای خدمات دولت می باشد، اخذ هزینه های مربوط به نظارت دولت (اعم از بازدید، نمونه برداری و آزمون) مورد اعتراض تولید کنندگان می باشد نه به دلیل مخالفت با نظارت های انجام شده بلکه تنها به دلیل اخذ هزینه های مربوطه از تولید کنندگان و بالابردن هزینه های تولید، از این رو با عنایت به تورم موجود و انجام وظایف و اقدامات مشترک توسط دو ساختار مجزا با شرح وظایف و شاخص نظارتی یکسان، در راستای کاهش هزینه های تولید و هزینه های دولت، موضوع موازی کاری دو دستگاه استاندارد و نظارت بر مواد غذایی در دستور کار دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان قرار گرفت.		
ایرادات و مشکلات مطروحه	- اخذ هزینه های نظارتی دولت از تولید کننده: علی رغم اینکه وظیفه ذاتی ادارات استاندارد و نظارت بر مواد غذایی، نظارت بر کیفیت و سلامت مواد غذایی است، هزینه های مربوط به نظارت ادارات مذکور از واحد تولیدی اخذ می گردد. - افزایش هزینه های تولید: اخذ هزینه های نمونه برداری، بازرسی و آزمون از تولید کننده باعث افزایش هزینه های تولید و در نتیجه افزایش قیمت تمام شده محصول می شود. - موازی کاری: انجام بازدیدها و آزمون های مربوطه به کیفیت و سلامت مواد غذایی توسط دو سازمان با ساختارهای مجزا و شرح وظایف مشابه و شاخص نظارتی یکسان (استاندارد ملی ایران) انجام می شود.		
جمع بندی جلسه کارشناسی به تاریخ ۱۴۰۴/۰۹/۱۰	محمدعلی رمضانی، رئیس کمیسیون صنعت اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی بیرجند، در جلسه کارشناسی شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان مورخ ۱۴۰۴/۰۹/۱۰، اظهار نمود فعالان بخش خصوصی به ویژه صنعت غذا، صنایع تبدیلی و تولیدکنندگان محصولات پروتئینی، دغدغهای جدی دارند و آن هم تکرار و تداخل نظارت های سه دستگاه ناظر بر مواد غذایی است؛ (استاندارد، معاونت غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی و دامپزشکی). وی در ادامه افزود واقعیت این است که بر بسیاری از محصولات غذایی، فرآیند نظارتی و آزمایش های مورد نیاز این سه دستگاه کاملاً مشترک یا بسیار مشابه است. با این حال، هر یک از این دستگاه ها به طور جداگانه آزمون هایی انجام و هزینه های سنگین آن را بر دوش تولیدکننده می گذارند؛ هزینه هایی که در دو سه سال اخیر برای واحدهای تولیدی کمرشکن شده است. رئیس کمیسیون صنعت افزود بارها پیش آمده که دستورالعمل یک دستگاه با دستورالعمل دستگاه دیگر در تضاد باشد و واحد تولیدی در میان این تناقض ها سرگردان بماند؛ در حالی که هدف نهایی هر دو دستگاه محترم، صرفاً تأمین سلامت و بهداشت جامعه است. از این رو، خواسته اصلی تولید کنندگان صنعت غذایی این است که نظارت ها و آزمون های		

مشترک، از یک مجرای واحد و هماهنگ انجام پذیرد. رمضانی در ادامه با اشاره به امضای تفاهم نامه فی مابین ادارات کل استاندارد، دامپزشکی و معاونت غذا و دارو در سایر استان ها گفت: ناگفته نماند که در بیشتر استان های کشور، تفاهم نامه ای سه جانبه میان این سه دستگاه امضا و اجرایی شده است، اما متأسفانه در استان ما هنوز به امضای نهایی نرسیده است. رئیس کمیسیون صنعت در ادامه افزود چرا تولیدکننده ای که مالیات پرداخته و دولت موظف به نظارت بر اوست، باید مجدداً هزینه همان نظارت را از جیب خود بپردازد؟ این رویه در پنج شش سال اخیر باب شده و متأسفانه در دو سال گذشته، معاونت غذا و دارو نیز مانند استاندارد، هزینه آزمون ها را از تولیدکنندگان اخذ می نماید؛ در حالی که نظر مساعد مسئولین نیز بر لزوم اصلاح این روند بوده است. رمضانی در ادامه تأکید نمود ما به قانون احترام می گذاریم و ملزم به اجرای آن هستیم؛ اما هنگامی که همین موازی کاری ها پیش تر حتی مورد توجه و پیگیری سازمان بازرسی کل کشور نیز قرار گرفته و نسبت به آن در استان ما مکاتبات و تحقیقات انجام شده، منطقی است که دوباره این پرسش را مطرح کنیم که آیا این روند باید ادامه یابد یا خیر؟! وی ادامه داد با عنایت به یکسان بودن مرجع و شاخص های کننده در دستگاه های استاندارد و نظارت و در نتیجه انجام آزمون های واحد، انجام مضاعف آزمایشات، و نمونه برداری، دو برابر نمودن هزینه های آزمون و فشار مالی بر تولیدکننده است و این مورد منحصر به خراسان جنوبی نیست و در سراسر کشور رخ می دهد. تا زمانی که هزینه ها پایین بود، اعتراض ها نیز کمتر شنیده می شد، اما اکنون که همه به این باور رسیده اند که تورم باید مهار شود، طبیعتاً یکی از ابزارهای کنترل تورم کاهش هزینه های سربار تولید است. رئیس کمیسیون صنعت در ادامه افزود خواسته تولید کنندگان صنایع غذایی روشن است:

۱. یک دستگاه باید مسئول اصلی نظارت بر مواد غذایی باشد. یا اداره استاندارد، یا معاونت غذا و دارو؛ حضور هر دو با هم، آن هم در یک موضوع مشترک، منطقی و اقتصادی نیست.

۲. هزینه های آزمون باید بازنگری شود. تولیدکننده می پرسد چرا باید این هزینه ها را پرداخت کند؟ پیش تر دستگاه های کنترل کننده، آزمون را انجام می دادند، عدم انطباق را اعلام می کردند و در صورت وجود عدم انطباق، هزینه ها از واحد گرفته می شد. اما اکنون حتی در صورت تولید محصول کاملاً منطبق با استاندارد، باز هم هزینه ها از تولیدکننده اخذ می شود؛ در حالی که دستگاه های نظارتی برای همین امر بودجه و ردیف مشخص دارند. رمضانی در ادامه افزود امروز وضع به گونه ای است که تولیدکننده مبلغی را که برای آزمون پرداخت می کند، با ضریب یک و نیم یا حتی بیشتر، ناچار است از مصرف کننده دریافت کند. یعنی هزینه هایی که از تولیدکننده دریافت می شود، نهایتاً بر دوش مردم قرار می گیرد و خود به خود موجب افزایش تورم می شود. وی ادامه داد بحث ما مخالفت با نظارت نیست؛ نظارت حق مردم است. مسأله اصلی نظارت موازی، چندباره و پرهزینه است که نه کیفیت را بهتر می کند و نه ایمنی غذایی را افزایش می دهد، گاهی حتی اختلاف سلیقه میان دو اداره نیز باعث سردرگمی و هزینه مضاعف می شود. وی در پایان تأکید نمود اگر قرار است تولید سامان گیرد، رونق ایجاد شود و تورم کاهش یابد، باید هزینه های سربار غیرضروری حذف شود لذا برای تولیدکننده تفاوتی ندارد که کدام اداره متولی واحد نظارت باشد؛ استاندارد یا غذا و دارو یا هر نهاد ملی دیگری. آنچه مهم است آن است که که نظارت یکپارچه، واحد و بدون تکرار انجام شود تا فشار غیرمنطقی از دوش تولیدکننده و مردم برداشته شود.

سعیدرضا لطیفی - مسئول فنی کارخانه آرد یگانه در این جلسه اظهار داشت: هنگامی که یک آزمون کامل صورت می‌گیرد - به‌ویژه در آزمایش‌های شیمیایی - هزینه‌ها افزایش می‌یابد. برای نمونه اگر یک کارخانه، آرد مخصوص نان سنگگ تحویل دهد، نمونه آرد جداگانه برداشت می‌شود و هزینه آن در یک مرحله به حدود ۹ میلیون تومان می‌رسد. این روند به‌صورت دوره‌ای انجام می‌شود و بخش خصوصی نیز در این فرآیند نقش دارد. وی در ادامه افزود استانداردهای لازم پس از نمونه برداری، به نزدیک‌ترین آزمایشگاه (آزمایشگاه‌های استان‌های خراسان رضوی و سیستان و بلوچستان) ارسال می‌گردد و در برخی موارد نیز نمونه‌ها به آزمایشگاه اصفهان ارسال می‌شود. مسئول فنی کارخانه آرد یگانه افزود موضوع دیگری که باید اشاره شود، هزینه نمونه‌برداری است. در گذشته نمونه برداری‌ها مستقیماً توسط اداره استاندارد انجام می‌شد و هزینه‌ها کمتر بود اما با واگذاری بخشی از امور به بخش خصوصی، هزینه‌ها افزایش یافته است. در گذشته با انجام یک بازدید، هزینه نمونه‌برداری و آزمایش در یک مرحله دریافت می‌شد؛ اما اکنون هزینه‌ها به صورت چندباره توسط نهادهای مختلف و به‌صورت سنگین محاسبه می‌شود. اداره استاندارد نیز هزینه‌های خود را همچنان دریافت می‌کند و این روند گاه به‌صورت ماهانه تکرار می‌گردد، و برخی اقدامات نیز از سوی اداره استاندارد به‌صورت فصلی انجام می‌شود. لطیفی در ادامه افزود در حال حاضر اگر به یک کارخانه فعال مراجعه فرمایید - کارخانه‌ای که به‌صورت مداوم در حال فعالیت است - مشاهده می‌کنید که از ابتدای سال تاکنون پرداخت‌های سنگینی در این حوزه انجام شده است. وی در پایان با اشاره به پیشنهادات ارائه شده در خصوص ایجاد یک سامانه مشترک گفت، نمونه‌برداری به‌گونه‌ای انجام شود که مورد تأیید هر دو اداره باشد تا فرآیند تمدیدها در دوره‌های دو یا سه‌ساله تسهیل شود. به‌عنوان مثال، اگر نمونه‌گیری توسط یک آزمایشگاه مورد تأیید اداره نظارت بر مواد غذایی انجام شده باشد، همان نتیجه برای تمدید استاندارد نیز قابل استناد باشد و بالعکس.

رضا فروزانفر، مدیرعامل زنجیره یکپارچه تولید گوشت مرغ فروزان، در این جلسه اظهار داشت: به عنوان یک تولیدکننده طی سال‌های اخیر تلاش نموده است زنجیره یکپارچه تولید گوشت مرغ را در سراسر استان فعال نماید در حالی که بسیاری از واحدها یا راکد بودند یا نیمه‌فعال و برخلاف برخی شعارها درباره «احیا»، بیشتر بار احیا شدن واقعی بر دوش بخش خصوصی بوده است. فروزانفر در ادامه داد با اشاره به هزینه بالای واحدهای احیای شده توسط آن مجموعه، گفت احیای آنها هزینه و زحمتی بسیار بیشتری از ساخت یک واحد نو داشته است اما به دلیل تعهد و تعلقی که به استان داشته ایم، این بار را پذیرفته ایم. مدیرعامل زنجیره یکپارچه تولید گوشت مرغ فروزان گفت در استان با مسائلی مواجهیم که گاه با واقعیات موجود همخوانی ندارد علی‌رغم دعوت به فعالیت در استان‌های برخوردارتر، بر تعهد خود مانده ایم و سرمایه و خطوط تولید را به خراسان جنوبی آورده ایم. خط دوم کشتارگاه را راه‌اندازی کردیم، اما به دلیل قیمت‌گذاری دستوری و ناپایداری بازار، استفاده از آن عملاً متوقف شد. وی در ادامه با اشاره به مبالغ هزینه شده درخصوص تکمیل تجهیزات و خطوط تولید و ورود به سرمایه‌گذاری‌های جدید در حوزه صنایع فراوری شده از قبیل تولید سویس و کالباس و ... اظهار داشت متأسفانه موازی‌کاری‌ها و محدودیت‌ها اجازه بهره‌برداری از ظرفیت‌ها و تجهیزات را نداده و مسیر سرمایه‌گذاری این واحد را با مشکل مواجه نموده است. فروزانفر در ادامه تأکید نمود بازار امروز نیازمند

نگاه صادراتی و برنامه‌ریزی بلندمدت است، اما مجوزها و زیرساخت‌ها با این نگاه هماهنگ نیستند. دولت بزرگ‌ترین نهاد است و نقش نظارتی آن قابل احترام؛ اما در محیط کسب و کار، چالش‌های فراوانی وجود دارد، فروزانفر عمده این چالش‌ها را نحوه دسترسی به مواد اولیه، افزایش قیمت‌ها به دلیل فاصله زیاد از بندر، دشواری تأمین مالی، قیمت گذاری دستوری و مهم‌تر از همه، شیوه اجرای قوانین و ضوابط در استان عنوان نمود. فروزانفر با اشاره به اجرای سختگیرانه قوانین در استان گفت متأسفانه شدت سخت‌گیری در خراسان جنوبی بیش از استان‌های همجوار مانند سیستان و بلوچستان و خراسان رضوی است و این در حالی است که جهان در موج چهارم و پنجم فناوری، به‌ویژه در حوزه هوش مصنوعی قرار گرفته و ما نباید در اجرای ضوابط گرفتار رویکردهای قدیمی و غیرمنعطف باشیم. وی افزود ضمن افتخار به رعایت استانداردها، عملاً با تعدد نمونه‌گیری‌ها، سخت‌گیری‌های ادواری و موازی‌کاری‌ها مواجهیم. مدیرعامل زنجیره تولید گوشت مرغ فروزان با اشاره به واحدهای توزیع و فروش این شرکت در سطح استان و چندین پروژه آماده بهره‌برداری این شرکت، اذعان داشت فرایندهای اداری و نظارتی، فعالیت و تولید را سخت نموده است. فروزانفر در ادامه با اشاره به پرداخت‌های هزینه‌های مربوطه به حقوق ناظرین گفت افزون بر مالیات، هزینه‌های متعدد دیگری نیز پرداخت می‌کنیم. این حجم از نظارت پراکنده، در کنار تعدد مجوزها، فضای کسب و کار را برای سرمایه‌گذار سخت و پرهزینه کرده است، از این رو درخواست می‌گردد امکان ایجاد یک سامانه جامع فراهم شود؛ سامانه‌ای به صورت یکپارچه و قابل استعلام که تولیدکننده بتواند کلیه الزامات نظارتی و آزمایشگاهی مد نظر دستگاه‌های نظارتی (محیط زیست، استاندارد، دامپزشکی، غذا و دارو) را درج نماید. با ایجاد چنین بستری، اگر سرمایه‌گذار نیازمند مجوزی باشد، می‌تواند فرایند را شفاف و در زمان معقول طی کند. حتی می‌توان به‌صورت آزمایشی، سه کارشناس از ادارات مربوطه فرایندها را مشترکاً بررسی نموده تا راه‌حل عملی و پایدار ارائه شود.

محمدرضا بهدانی، مدیرعامل شرکت دنیای سبز، با اشاره به موازی کاری‌های بین دستگاه‌ها گفت حجم موازی‌کاری‌ها چنان بالاست که دو سازمان، هزینه‌ای معادل چندین دستگاه بر تولیدکننده تحمیل می‌کنند. بهدانی افزود اگر امروز بناست اتفاقی بیفتد، باید بدانیم که در حوزه ضوابط، فضای زیادی برای عمل در سطح استان وجود ندارد؛ چرا که این قوانین در سطح بالا تدوین شده‌اند. با این حال حداقل انتظار این است که در کنار ساختارهای نظارتی موجود — استاندارد، غذا و دارو، بهداشت کار، بهداشت محیط و سایر دستگاه‌ها — نوع مواجهه و تعامل تغییر کند. در حال حاضر معاونت غذا و دارو استان دارای آزمایشگاه است و می‌توان آزمایش‌های لازم، از فلزات سنگین گرفته تا سایر آزمون‌ها را در داخل استان انجام داد، چه ضرورتی دارد که هزینه‌ها از استان خارج و به مشهد، اصفهان یا تهران منتقل شود؟ با اندکی اراده، این موضوع هم به نفع تولیدکننده و هم به نفع چرخه اقتصادی استان خواهد بود. وی در ادامه اعلام داشت با توجه به شرایط اقتصادی و فشارهای موجود، تولیدکننده خسته است؛ خستگی از انبوه مقررات، از تعدد دستگاه‌ها، از سخت‌گیری‌های بی‌مبنا. بسیاری از تولیدکنندگان اگر از فشارهای ناشی از موازی کارها و سخت‌گیری‌های بی‌مورد رها بودند با انگیزه و امید مضاعف تولید را توسعه می‌دادند اما در شرایط کنونی، این حجم از ورود دستگاه‌ها به کوچک‌ترین جزئیات، مانع بزرگی است. بهدانی با اشاره به ضرورت بازبینی نظارت‌ها گفت امروز نیاز به بازبینی و بازتعریف

نظارت‌ها داریم؛ حداقل دستیابی به تعادلی که حساسیت‌ها و سخت‌گیری‌ها را منطقی و قابل تحمل کند اگر این مسیر اصلاح نشود، بیم آن می‌رود که صنعت استان بیش از این ضعیف شود و چیزی از آن باقی نماند.

راضیه کفایی-مدیر نظارت بر مواد غذایی و بهداشتی معاونت غذا و دارو علوم پزشکی بیرجند، در

این جلسه اظهار نمود در سال‌های گذشته بحث‌های نظارتی با گستردگی کمتر و محدودتر بوده و موازی کاری هم تقریباً وجود نداشت و مشکلات هم به صورت فعلی نبود، وظیفه‌ی اصلی ما در آن زمان بررسی سلامت محصول (نظارت، کنترل و نمونه برداری) و صدور مجوزهای بهداشتی بوده یا برخی کنترل‌های حداقلی مطرح می‌شد، نه این حجم تکالیف و گزارش دهی. به مرور ساختارهای سازمانی دچار تغییر شدند و علاوه بر وظایف فوق به معاونت‌های غذا و دارو تکالیف متعددی با توجه به شرایط اضافه گردید مانند سامانه‌های مجوزهای بهداشتی که به صورت گسترده فعال شده (تیتک، مسئول فنی، ثبت منبع و ساخت)، رتبه بندی واحد‌های تولیدی، برنامه‌ی عملیاتی در خصوص واحدهای تولیدی، تشدید نظارت‌ها در واحد‌های تولیدی پرخطر، اجرای طرح‌های سازمانی (غنی سازی و پایش سموم و فلزات سنگین و...) و ارزیابی عملکرد و... به عنوان مثال کنترل غنی سازی در واحدهای تولیدی آرد از طرق معاونت غذا و دارو انجام می‌شود ولی در استاندارد این مورد وجود ندارد. از طرفی شرح وظایف سازمان استاندارد هم دگرگون شده و اختیارات آنها کمی تغییر یافت و در مقابل بخشی از اختیارات قبلی شان در هماهنگی با ما حذف یا جابه جا گردید. در موضوع هزینه‌های آزمون اداره‌ی کل آزمایشگاه‌های سازمان غذا و دارو پیگیر واریز هزینه‌های آزمون می‌باشد، واقعیت این است که آزمایشگاه‌ها هزینه بر هستند تجهیزات، مواد آزمایشگاهی و همین طور تعمیرات دستگاه‌ها و علاوه بر آن باتوجه به وجود تورم همه باعث شده اند هزینه‌ها سنگین تر شوند. مدیر نظارت بر مواد غذایی و بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند اذعان داشت ما واقعاً تمایل داریم تعامل کامل داشته باشیم اما گاهی به دلیل چارچوب‌های الزام آور قانونی کاری از دستان بر نمی‌آید، البته در جلسات معاونین غذا و دارو بحث هزینه‌ها مطرح شده اما مدیرکل آزمایشگاه‌ها بحث هزینه بر بودن آزمایشگاه‌ها و پاسخگویی به دیوان محاسبات را مطرح نموده اند. موارد دیگری مثلاً پروانه‌هایی که قبلاً تجمیعی صادر میشد براساس الزامات جدید تفکیک شده است که این موضوع هم بار مالی را برای تولید کنندگان دارد و لیکن الزامات جدید قانونی موجب این امر شده است. در ادامه افزودند موضوع پروانه ساخت، نظارت و انجام نمونه برداری بر عهده سازمان غذا و دارو است و این وظیفه را نمی‌توان به نهاد دیگری واگذار کرد. درخصوص موازی کاری، مثلاً در نمونه برداری‌های مربوط به پروانه ساخت، تشدید نظارت و برنامه‌ی عملیاتی و موارد شکایتی و... مربوط به معاونت غذا و دارو است که می‌بایست توسط همکاران نظارت انجام شود، در کنترل‌های مستمر می‌توانیم تعامل داشته باشیم و از جواب آزمایشات اداره استاندارد هم استفاده کنیم. در این راستا جهت کاهش هزینه آزمایشات در واحدهای تولیدی آرد استان، طبق جلسه‌ای که با موسسه استاندارد داشتیم و مصوبات این جلسه در بخشی از موارد، نمونه برداری قرار شد که به صورت مشترک انجام و به صورت نوبتی یکی از سازمان‌ها آزمایشات را انجام داده و سازمان دیگر هم قبول نماید. درخصوص سایر واحد‌های تولیدی هم تلاش می‌کنیم تا بتوانیم به اتفاق اداره استاندارد تعاملی را انجام دهیم. اما مشکلی که وجود دارد بحث دو سامانه‌ی مجزا است، مربوط به سازمان

غذا و دارو و سازمان استاندارد که جهت استفاده از آنها، بایستی دوسامانه لینک شوند. در ادامه در خصوص مصوبه کمیته کارشناسی کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید مورخ ۱۴۰۴/۰۶/۰۲ با تاکید براین که نماینده معاونت غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی در جلسه مذکور حضور نداشته است، اظهار نمود مفاد مصوبه از نظر معاونت غذا و دارو قابل قبول نیست. در ادامه جلسه پیشنهاد نمود که جهت رفع موازی کاری و مشکلات موجود لازم است موارد به ادارات کل، سازمان غذا و دارو و اداره کل استاندارد انعکاس یابد.

مهدی مالکی - معاون ارزیابی انطباق اداره کل استاندارد استان، اظهار داشت: موضوع مطروحه سابقه طولانی دارد و امسال نیز در کمیته کارشناسی کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید رفع موانع تولید، مجدداً مورد بررسی قرار گرفته است. یکی از بندهای آن دقیقاً بر این نکته تأکید دارد که نظارت و نمونه‌برداری از محصولات تولیدی باید به گونه‌ای انجام شود که موازی‌کاری‌ها برطرف شود و معاونت غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی نیز همکاری لازم را با متقاضیان داشته باشد اما همانگونه که مطرح گردید، زمینه حقوقی و اجرایی این مسئله به تفاهم‌نامه‌هایی بازمی‌گردد که سال گذشته نیز پیش‌نویس آن تهیه شده است با این حال، معاونت غذا و دارو اعلام کرد که تفاهم‌نامه‌ها باید در سطح ملی و میان سازمان غذا و دارو کشور و سازمان ملی استاندارد منعقد شود و این امر نیز انجام شده است و حدود دو ماه قبل، تفاهم‌نامه‌های مشترک میان سازمان ملی استاندارد با وزارت جهاد و همچنین با وزارت بهداشت نهایی شد. مالکی افزود اگر خواستار حل مشکلات از نگاه واقع بینانه باشیم، لازم است این تفاهم‌نامه‌ها در چارچوب قانون اجرایی شود و در موارد لازم نیز اصلاح قانون انجام گیرد. ایشان در ادامه به این مورد اشاره کردند با توجه به حجم نظارت‌های موازی توسط دستگاه‌های دولتی در حوزه نظارت بر تولید، تأمین و عرضه کالا، که منجر به ایجاد چندگانگی در صدور مجوزها، تعدد بازرسی‌ها، هزینه‌های اضافی و اتلاف زمان تولیدکنندگان کاهش سرعت تولید و افزایش بوروکراسی اداری شده و در برخی موارد مانع از رشد سرمایه‌گذاری و رقابت‌پذیری واحدهای تولیدی می‌شود. لذا پیشنهاد می‌گردد ضوابط فنی با هدف ایجاد مرجعیت واحد اجرایی و نظارتی جایگزین ضوابط و دستورالعمل‌های پراکنده دستگاه‌های مذکور شود تا از موازی‌کاری جلوگیری و فرآیند نظارت کارآمدتر گردد. بر اساس این طرح، به جای اجرای کامل استانداردهای موجود - که در برخی حوزه‌ها موجب موازی‌کاری میان استاندارد و سایر دستگاه‌های نظارتی می‌شود - تنها ویژگی‌های بحرانی و مؤثر کالا و خدمات مورد پایش قرار می‌گیرد. برای مثال، اگر محموله‌ای مانند برنج وارد کشور شود، طبق استاندارد باید ده‌ها شاخص کنترل شود؛ اما در مقررات فنی تنها موارد اصلی و خطرساز بررسی می‌شود. ممکن است درصد دانه‌های شکسته یک نقص جزئی باشد و ورود آن بلامانع اعلام شود، اما اگر آفلاتوکسین یا آلودگی میکروبی بالا باشد، ورود آن ممنوع خواهد بود. این نگاه، هم نظارت را هدفمندتر می‌کند و هم این که یک دستگاه دولتی مسئولیت نظارت بر تولید و یا عرضه را بر عهده خواهد داشت و از موازی‌کاری جلوگیری می‌کند. این طرح پیشنهاد آن به دولت داده شده و سازمان ملی استاندارد مسئول تدوین و ارائه آن به هیأت دولت است و سازمان ملی استاندارد تلاش می‌کند با همکاری سایر دستگاه‌ها هرچه سریع‌تر این طرح آماده و برای تصویب به هیأت دولت و سپس لایحه آن به مجلس ارسال شود تا به‌صورت قانونی تصویب و اجرا شود. معاون ارزیابی و انطباق اداره کل استاندارد افزود در حال حاضر، یکی از

مشکلات این است که دستگاه‌ها هر دو اقدام به نمونه‌برداری می‌کنند. سازمان ملی استاندارد یک سامانه مخصوص به خود و معاونت غذا و دارو نیز سامانه خاص خود را دارا می‌باشند. سامانه سازمان ملی استاندارد برای تمدید پروانه استاندارد الزام دارد که تعداد نمونه‌ها باید با تعداد بازدیدها برابر دستورالعمل همخوانی داشته باشد؛ در غیر این صورت تخلف ثبت می‌شود. چرا که این سامانه‌ها توسط سازمان بازرسی نیز به‌طور مستمر کنترل می‌گردند. سازمان بازرسی کشور به صورت مستقیم و برخط سامانه‌های سازمان ملی استاندارد را پایش می‌کند. مالکی افزود پیش از این همه‌چیز کاغذی و فیزیکی بود اما اکنون کاملاً سیستمی است و امکان انعطاف گذشته وجود ندارد. وی با اشاره به موضوع که اداره کل استاندارد بارها اعلام نموده که آماده تفاهم و همکاری بوده و در مواردی هم با معاونت غذا و دارو نیز نشست‌هایی داشته‌ایم و تا حد توان برای کمک به واحدهای تولیدی اقدام کرده‌ایم اما سازمان ملی استاندارد اعلام کرده که هیچ تفاهم‌نامه‌ای بدون مجوز مرکز نباید مبادله شود و شود. سازمان ملی استاندارد نیز تفاهم نامه‌ای با معاونت غذا و دارو مبادله خواهد کرد که این کار نیز انجام شده است. در عین حال باید توجه داشت که محصولات غذایی جزو کالاهای «پریسک» محسوب می‌شوند و نظارت بر آن‌ها مستقیماً با سلامت جامعه ارتباط دارد. هزینه‌هایی که در ایران برای کنترل کیفیت پرداخت می‌شود، در مقایسه با بسیاری از کشورهای دنیا عدد بسیار پایینی است؛ بنابراین اصل هزینه‌کرد را نباید زیر سؤال برد. آنچه مشکل ایجاد کرده تکرار هزینه‌ها است، نه ماهیت نظارت. معاون ارزیابی و انطباق اداره کل استاندارد افزود مطابق قانون، بررسی صلاحیت آزمایشگاه‌ها و نظارت بر آن‌ها بر عهده استاندارد است و این تکلیف بر اساس مصوبه مجلس تعیین شده است. سازمان ملی استاندارد نیز یک سازمان فرابخشی است؛ زیرمجموعه دولت محسوب نمی‌شود و شورای عالی استاندارد — که بالاترین مرجع تصمیم‌گیری در این حوزه است — با حضور رئیس‌جمهور، نمایندگان مجلس، دادستانی و سایر نهادها تشکیل می‌شود. بنابراین هرگونه تغییر ساختاری نیازمند پیگیری در همان سطح است. بنا براین بخش خصوصی و دستگاه‌هایی حاکمیتی مانند استانداری، سازمان بازرسی و نمایندگان مجلس باید همراهی کنند و این تصویب طرح «مقررات فنی» در دستور کار قرار گیرد، و موازی‌کاری‌ها را حذف نماید. مالکی در ادامه جلسه بیان کرد که بسته‌های حمایتی سازمان ملی استاندارد کشور به صورت سالانه ابلاغ می‌شود. وی پیشنهاد داد واحدهایی که عملکرد مطلوب و قابل تقدیری ارائه می‌دهند، در این بسته‌های حمایتی لحاظ شده و از امتیازات مربوطه در هزینه‌های بازرسی و نمونه‌برداری و کارمزدهای خدماتی در این طرح بهره‌مند شوند. وی در ادامه جلسه پیشنهاد نمود که بازرسی از بازار و مراکز عرضه نیز باید به صورت نظام‌مند انجام می‌شود تا کیفیت محصولات در سطح بازار تضمین گردد که این موضوع نیز در فرآیندهای نظارتی مقررات فنی نیز پیش‌بینی شده است.

محمد حسن اکبری، مدیرعامل شرکت دان علوفه شرق، در این جلسه اظهار نمود واقعیت این است که در استان، چه در تعامل با استاندارد و چه با بهداشت، ما مشکل رفتاری یا عدم همکاری ندیده‌ایم؛ همکاری و همراهی وجود دارد اما مسئله اصلی اینجاست که نگاه کلان کشور نسبت به تولیدکننده باید تغییر کند. امروز تولیدکننده در ذهن بسیاری از دستگاه‌ها و حتی مردم، در جایگاه کسی قرار گرفته که «ممکن است تخلف کند» و باید دائماً مراقب او بود. این نگاه غلط است. نمونه‌اش در بخش کشاورزی واژه «دلال» است؛ وقتی

چنین نگاه اجتماعی شکل می‌گیرد، تصمیم‌گیری‌های کشور هم تحت‌تأثیر همین تصور نادرست قرار می‌گیرد. در حالی که تولیدکننده و حتی واسطه‌ها بخش واقعی اقتصاد هستند. به نظر بنده باید مصوب شود که هر اصلاحی که سازمان استاندارد در حوزه «مقررات فنی» ضروری می‌داند، صریح و مشخص اعلام شود و تکلیف همه روشن باشد. اکنون بحث مقررات فنی یکی از اقدامات بسیار خوبی است که در حال انجام است. وی در ادامه افزود مسئله مهم دیگر، تعریف دقیق وظایف دستگاه‌هاست. همه ما باید به نقطه‌ای برسیم که بدانیم دقیقاً چه کسی چه وظیفه‌ای دارد. مثلاً مشخص باشد که آزمایش روتین باید در پایان فصل یا ماه انجام شود، توسط یک آزمایشگاه مشخص و نتیجه‌ها در یک سامانه مشترک ثبت شود. در چنین سامانه‌ای، استاندارد، بهداشت و دامپزشکی همگی بتوانند به همان نتیجه واحد دسترسی داشته باشند. اگر این اتفاق بیفتد، بسیاری از مشکلات ما به‌طور واقعی حل می‌شود. مدیرعامل شرکت دان و علوفه شرق افزود قانون‌گذاری نیز خود نیازمند بازنگری است. متأسفانه امروز بسیاری از قوانین موجود یکدیگر را نقض می‌کنند یا در اجرا به هم «گیر» می‌دهند. در بخش کشاورزی مثال‌های فراوانی وجود دارد و در حال حاضر ۱۲ دستگاه و مجموعه مختلف زیرمجموعه این وزارتخانه فعالیت می‌کنند و از روز اول تاکنون امور نه‌تنها ساده‌تر نشده، بلکه پیچیده‌تر هم شده است و این پیچیدگی‌ها بیشترین فشار را بر تولیدکننده وارد می‌کند. در نهایت پیشنهاد می‌کنم موضوعات مطرح‌شده در این جلسه، به ویژه مواردی که جنبه ملی و قانونی دارند، از طریق اتاق بازرگانی جمع‌بندی و به سطوح بالاتر مانند دولت و مجلس ارسال شود. اگر ما در سطح استان اقدامی انجام ندهیم، مشکلات بزرگ‌تری در آینده ایجاد خواهد شد؛ اما اگر مسائل اصلی و ریشه‌ای مطرح و پیگیری شود، می‌تواند از بسیاری از چالش‌های آینده جلوگیری کند.

رضا محمودی زاده، رئیس اداره قرنطینه اداره کل دامپزشکی استان در این جلسه اظهار نمود در حوزه دامپزشکی، نظارت‌ها به‌طور کلی با مشکل خاصی مواجه نیست و بازدیدها و آزمایش‌های دوره‌ای نقش مهمی در جلوگیری از خسارت‌های بزرگ دارند. وی در ادامه با اشاره به هزینه صدور پروانه کشتارگاه اعلام کرد که هزینه صدور این پروانه تنها ۴۹۰۰ تومان است. همچنین تأکید کرد که در حوزه دامپزشکی موازی‌کاری با سایر دستگاه‌ها وجود ندارد و بازدیدهای دوره‌ای از کارخانه‌ها برای نمونه‌گیری هر سه ماه یک‌بار انجام می‌شود. به گفته وی، این هزینه‌ها در مقایسه با شاخص‌های تورمی رقم قابل توجهی محسوب نمی‌شوند و اثر محسوسی بر بهای تمام‌شده محصولات ندارند. رئیس اداره قرنطینه اداره کل دامپزشکی استان در پایان پیشنهاد داد که آزمایشگاه همکار دامپزشکی نیز می‌تواند در انجام آزمایش نمونه‌ها با سازمان غذا و دارو و اداره کل استاندارد همکاری کند تا فرایندها تسهیل و هم‌افزایی بیشتری میان دستگاه‌ها ایجاد شود.

علی صادقی، نماینده دفتر هماهنگی امور سرمایه‌گذاری و اشتغال استانداری با بیان اینکه حساسیت دستگاه‌های نظارتی در حوزه صنایع غذایی به‌طور طبیعی بیش از سایر حوزه‌هاست، اظهار نمود دلیل این موضوع، ارتباط مستقیم تولیدات غذایی با سلامت مردم است. وی افزود در حوزه‌های صنعتی، معدنی یا ساختمانی چنین سطحی از حساسیت وجود ندارد؛ اما در صنایع غذایی، هرگونه بی‌دقتی یا عدم رعایت اصول

بهداشتی می‌تواند پیامدهای جدی برای جامعه ایجاد کند و به همین دلیل دستگاه‌های نظارتی ناچارند با وسواس بیشتری عمل کنند. با این حال، نکته کلیدی آن است که اگر بتوان در سطح فرایندها به جمع‌بندی مشترک رسید، بخش عمده مشکلات موجود قابل حل خواهد بود. صادقی در ادامه تأکید کرد در گام نخست نباید هزینه‌های سربار واحدهای تولیدی را محور بحث قرار داد، زیرا مسئله اصلی، وجود هم‌پوشانی‌ها و تداخل‌ها در فرایندهای نظارتی است. در صورتی که فرایندها اصلاح و یکپارچه شوند، موضوع هزینه‌ها نیز به‌صورت طبیعی برطرف خواهد شد. وی در ادامه پیشنهاد نمود پیش‌نویس مکاتبه‌ای با امضای استاندار محترم تهیه و موضوع هزینه‌های صنایع غذایی و تأثیر آن بر افزایش تورم به مرکز ارسال شود. همچنین ضروری است این مسئله در شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی نیز مطرح گردد. وی در پایان تأکید نمود تعامل و هم‌افزایی بین اداره کل استاندارد، معاونت غذا و دارو و آزمایشگاه همکار دامپزشکی می‌تواند نقش بسیار مؤثری در رفع مشکلات فعلی و تسهیل فرایندهای نظارتی داشته باشد.

سهرابیان، نماینده اداره کل بازرسی استان در این جلسه اظهار نمود بحث سلامت از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است. به اعتقاد بنده، اگر هزینه‌هایی که تولیدکننده متحمل می‌شود، در مقیاس تولید محاسبه گردد و در نهایت به قیمت محصول برای مصرف‌کننده منتقل شود، مسلماً این مبلغ به مراتب کمتر از هزینه‌ای است که در صورت مصرف مواد غذایی غیر سالم، جهت درمان پرداخت می‌شود یا وزارت بهداشت برای جبران عوارض آن متحمل خواهد شد. به واقع، این دو اصلاً قابل مقایسه نیستند. سهرابیان با اشاره به صحبت‌های مطرح‌شده و بررسی تفاهم‌نامه‌های همکاری موجود، افزود این اسناد تا حدی نیاز استان را پوشش می‌دهند. اما مشکل اصلی، ناهماهنگی بین دو دستگاه اجرایی است، به نظر می‌رسد اگر این موضوع در شورای گفت‌وگوی استان مطرح گردد، می‌توان هماهنگی لازم بین دانشگاه علوم پزشکی و اداره استاندارد را ایجاد نمود. افزون بر این، مشابهت برخی آزمایش‌ها و فرایندها، دلیلی برای توجیه موازی‌کاری نیست. این هماهنگی در سطح استان به نظر محقق نشده، اما در سطح کشور امکان‌پذیر است. نماینده بازرسی کل استان همچنین گفت مواردی مانند جایگزینی مقررات فنی به جای ضوابط فعلی، ارتباط بین سامانه‌ها، یا تجمیع پروانه‌ها و آزمون‌ها، از جمله موضوعاتی هستند که در صورت اجرا به کاهش هزینه‌ها می‌انجامند. البته تصمیم‌گیری در این زمینه‌ها باید از طریق مصوبات شورای عالی استاندارد صورت پذیرد. بدیهی است که چنین تصمیمات کلانی می‌بایست از طریق شورای گفت‌وگوی استان به مرکز (تهران) منعکس شوند. وی در ادامه با اشاره به تفاهم‌نامه‌های منعقدشده گفت تفاهم نامه منعقد شده نیز با وجود کیفیت مطلوب، به دلیل نبود هماهنگی بین دستگاه‌های مربوطه، اجرایی شدن آن‌ها با تأخیر مواجه شده است، از این رو شورای گفت‌وگوی استان می‌تواند بستری برای رفع این ناهماهنگی باشد و موارد مذکور را در دستور کار جلسات آتی قرار دهد. سهرابیان در پایان تأکید نمود که سلامت جامعه امری فوق‌العاده ارزشمند است و هزینه‌ای که برای پیشگیری از بیماری‌ها پرداخت می‌شود، به مراتب کمتر از هزینه‌های درمان است لذا باید سلامت جامعه را در اولویت نخست قرار داد و تمامی اقدامات لازم را در این جهت ساماندهی کرد.

در پایان پیشنهادات ذیل جهت طرح در شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان مصوب گردید: <u>پیشنهادهای استانی:</u> - با عنایت به تفاهمنامه همکاری مشترک فی مابین سازمان ملی استاندارد ایران و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تفاهم نامه سازمان ملی استاندارد ایران و وزارت جهاد کشاورزی، مقرر شد ضرورت اجرای تفاهمنامه های مذکور در شورای گفت و گوی استان مطرح و بر اجرای آن تأکید گردد. - مقرر شد به جهت حمایت و تشویق از واحدهای تولیدی که در طی سال، نقص عمده و بحرانی نداشته اند، توسط اداره کل استاندارد استان پیشنهاد کاهش تعداد بازرسی و نمونه برداری به سازمان ملی استاندارد ارسال تا در بسته حمایتی سازمان ملی استاندارد گنجانده شود. - با توجه به نظارت‌های موازی توسط دستگاه های دولتی در حوزه نظارت بر تولید، تأمین و عرضه کالا و به منظور کاهش هزینه ها، کاهش بروکراسی اداری و حمایت از تولید مقرر گردید جهت پیگیری تصویب طرح "مقررات فنی" در هیات دولت که جایگزین ضوابط استاندارد، صمت، بهداشت و سایر دستگاه های نظارتی می باشد، اداره کل استاندارد استان پیش نویس مکاتبه ای با امضای استاندار محترم، خطاب به نهاد محترم ریاست جمهوری تنظیم و جهت پیگیری های بعدی به دفتر هماهنگی امور سرمایه گذاری و اشتغال استانداری ارسال نماید. <u>پیشنهادهای ملی:</u> موارد ذیل از طریق شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی در سطح ملی پیگیری گردد: - با عنایت به وظیفه ذاتی سازمان استاندارد و معاونت غذا و دارو که مسئولیت نظارت بر تولید و کیفیت و سلامت مواد غذایی را برعهده دارند از یک سو و پرداخت مالیات توسط تولید کنندگان در ازای خدمات دولت از سوی دیگر، <u>کلیه هزینه های مربوط به نظارت های مربوطه (اعم از بازدید، نمونه برداری و آزمون) همانند گذشته برعهده دولت باشد و تنها در صورت عدم انطباق، توسط واحد تولیدی پرداخت گردد.</u> - با توجه به اهمیت بحث سلامت مواد غذایی و ضرورت نظارت بر کیفیت این محصولات از یک سو و درگیر بودن دو سازمان با ساختارهای مجزا و شرح وظایف مشابه و شاخص نظارتی یکسان (استانداردهای ملی ایران)، <u>به منظور کاهش هزینه های تولید و دولت، وظایف نظارتی مشترک دو دستگاه استاندارد و نظارت بر مواد غذایی به یک دستگاه محول گردد.</u>	پیشنهادهای
- فرم درخواست - صورتجلسه کمیته کارشناسی کارگروه استانی تسهیل و رفع موانع تولید مورخ ۱۴۰۴/۰۲/۰۶ - تفاهمنامه همکاری فی مابین وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان ملی استاندارد ایران (شماره ۱۳۵۱۷ مورخ ۱۴۰۴/۰۷/۰۱) - تفاهمنامه همکاری فی مابین وزارت جهاد کشاورزی و سازمان ملی استاندارد ایران (شماره ۱۳۵۱۶ مورخ ۱۴۰۴/۰۷/۰۱) - مکاتبه شماره ۱۴۰۳/۵۴۶/الف مورخ ۱۴۰۳/۰۸/۰۶ اتاق بازرگانی بیرجند خطاب به معاونت محترم امور استان های ایران در پاسخ به مکاتبه "نظرات فعالان اقتصادی درحوزه مواد غذایی و موازی کاری موجود در نظارت ها در تولید محصولات غذایی"	فهرست مستندات و مدارک پشتوانه